

Úvodní stránka>Soudní řízení>Občanskoprávní věci>Který soud je příslušný?

Který soud je příslušný?

Slovensko

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

Ve Slovinsku jsou pro občanské spory v případě žalob projednávaných v prvním stupni příslušné okresní soudy (*okrajna sodišča*) a krajské soudy (*okrožna sodišča*). Tyto soudy jsou příslušné rozhodovat ve všech běžných občanských věcech a sporech (přiznání náhrady škody, majetkové spory, rodinné spory atd.). Vymezení příslušnosti okresních a krajských soudů je projednáno níže.

Ve věcech obchodního práva jsou k projednávání a rozhodování v prvním stupni naproti tomu příslušné pouze krajské soudy. Obchodními spory jsou spory, v nichž obě strany občanského soudního řízení jsou korporace, instituce (včetně veřejných institucí), družstvo, stát nebo samosprávná územní jednotka. Obchodními spory jsou rovněž spory týkající se právních vztahů mezi podnikateli v souvislosti s jejich výdělečnou činností a společností, institucí (včetně veřejných institucí), družstvem, státem nebo samosprávnou územní jednotkou.

K projednávání pracovních sporů jsou ze zákona příslušné soudy pro věci pracovní (*delovna sodišča*) a soudy pro věci sociálního zabezpečení (*socialna sodišča*), a to i v případě, kdy se daná věc týká občanského sporu. Pracovní spory se týkají vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, které představují porušení práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních poměrů. Soudy pro věci pracovní jsou příslušné rozhodovat individuální pracovní spory (spory vyplývající z pracovněprávních vztahů, spory týkající se majetkových práv, které s těmito vztahy souvisejí), kolektivní pracovní spory (spory, v nichž jsou jednou ze stran obvykle odbory nebo jiná institucionální forma zastoupení zaměstnanců), spory týkající se zákonitosti stávek a spory týkající se práva zaměstnanců na spoluúčast ve vedení společnosti, které je zakotveno ve slovinském právním řádu. Soudy pro věci sociální rozhodují o nárocích vyplývajících z pojištění pro případ invalidity a důchodového pojištění, zdravotního pojištění a pojištění v nezaměstnanosti a o nároku na rodinné a sociální dávky.

Jelikož otázka příslušnosti vyvstává teprve v okamžiku, kdy jsou žaloba nebo nárok podány k soudu (soud před projednáním a rozhodnutím dané věci, nejprve stanoví, zda je příslušný), doporučuje se tuto záležitost konzultovat nejdříve s právníkem, aby nedošlo k zbytečnému prodloužení. Soud musí v jakémkoli řízení, které vede, vždy věnovat pozornost otázce své příslušnosti a zajistit, aby daná věc nespadala do věcné příslušnosti jiného orgánu (např. správního orgánu). Pokud zjistí, že tomu tak skutečně je, musí soud žalobu žalobce odmítnout; to vede k zbytečné ztrátě času a vyšším nákladům dotýčné strany.

Informace o organizaci, umístění a příslušnosti soudů jsou k dispozici rovněž na oficiálních internetových stránkách Nejvyššího soudu Republiky Slovinsko (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

Žalobu je možné podat u kteréhokoli soudu Republiky Slovinsko, každý, kdo žalobu podává, však musí věnovat pozornost věcné příslušnosti (který soud je věcně příslušný) a místní příslušnosti. Základní informace, včetně adres všech okresních a krajských soudů v Republice Slovinsko, jsou k dispozici na internetových stránkách Nejvyššího soudu Republiky Slovinsko: <http://www.sodisce.si/>

Ve Slovinsku je věcná příslušnost v prvním stupni nebo možnost soudu rozhodnout o konkrétní žalobě určité strany rozdělena mezi okresní a krajské soudy. Při určování, který soud bude danou věc rozhodovat, jsou směrodatná dvě kritéria: hodnota nároku (předmět sporu) a právní základ sporného vztahu (obsah a předmět sporu).

Obecným pravidlem je, že krajský soud rozhoduje důležitější spory, kdy má předmět sporu vysokou hodnotu a kdy mají spory značný význam pro život některé ze stran, nebo o právně složitějších sporech, kdy musí soudy při svém rozhodování uplatňovat zákony upravující složité a citlivé právní otázky (např. rozvod, výživné na dítě).

Vrchní soudy (*višja sodišča*) s obecnou příslušností, které jsou ve Slovinsku čtyři, rozhodují ve druhém stupni. Žalobu nelze podat přímo tomuto soudu.

Vrchní soudy rozhodují o opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních a krajských soudů; rozhodují rovněž spory týkající se příslušnosti okresních a krajských soudů spadajících do jejich územní působnosti.

Nejvyšší soud Republiky Slovinsko rozhoduje o opravných prostředcích proti rozsudkům vrchních soudů, zejména rozhodnutím týkajícím se přezkumu a žádosti o ochranu zákonitosti. Jsou-li podány mimořádné opravné prostředky, musí být zúčastněné straně nápomocen právní zástupce; podle zákona mohou specifické procesní úkony u Nejvyššího soudu činit pouze kvalifikovaní právníci.

2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Jak bylo uvedeno v předchozím bodě, příslušnost v prvním stupni je rozdělena mezi okresní a krajské soudy; tyto dva soudy však nejsou ve vztahu přísné podřízenosti a nadřízenosti. Příslušnost soudů je stanovena zákonem, obecně však platí, že krajské soudy projednávají věci, které jsou právně i věcně komplikovanější.

Občanský soudní řád (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) stanoví, že okresní soudy, kterých je ve Slovinsku celkem 44, jsou příslušné rozhodovat tyto věci: majetkové nároky, pokud hodnota předmětu sporu nepřesahuje částku ve výši 20 000 EUR;

spory týkající se neoprávněného vstupu na pozemek;

spory týkající se služebnosti a břemen u nemovitostí;

spory týkající se nájmu a nájemních vztahů.

Okresní soudy projednávají rovněž věci týkající se právní pomoci, pro něž není podle zákona příslušný žádný jiný soud, a jiné věci stanovené zákonem.

Krajské soudy, kterých je ve Slovinsku jedenáct, jsou příslušné rozhodovat tyto věci:

majetkové nároky, pokud hodnota předmětu sporu přesahuje částku ve výši 20 000 EUR;

spory týkající se určení nebo popření otcovství či mateřství;

manželské spory;

spory týkající se zákonných vyživovacích povinností;

spory týkající se ochrany a výchovy dětí;

spory týkající se styku dětí s rodiči a jinými osobami, jsou-li řešeny společně se spory týkajícími se ochrany a výchovy dětí;

spory týkající se autorského práva a spory týkající se ochrany či užívání vynálezů a ochranných známek nebo práva na užívání firmy a spory týkající se pravidel na ochranu hospodářské soutěže;

obchodní spory;

spory vyplývající z insolvenčních řízení.

Rozhodování o právech duševního vlastnictví v prvním stupni spadá do výlučné místní příslušnosti krajského soudu v Lublani. Krajské soudy jsou příslušné rovněž pro žádosti o mezinárodní právní pomoc a právní pomoc v řízeních o uznání cizích rozhodnutí a k projednávání jiných věcí stanovených zákonem.

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

Žalobu lze v zásadě podat kterémukoli soudu prvního stupně ve Slovinsku zmíněnému ve výše uvedených bodech. Soud, k němuž strana podává žalobu, musí před zahájením řízení rozhodnout o své příslušnosti k projednání dané věci. Pokud soud zjistí, že není v dané věci místně příslušný, může prohlásit, že není příslušný a postoupit věc jinému soudu; může tak však učinit pouze v případě, pokud byla protistrana uvědomena o tom, že soud je nepříslušný. Soud musí žalobu postoupit, pokud výlučná místní příslušnost v dané věci náleží jinému soudu. Bez ohledu na to však existují pro určení místní příslušnosti soudů určitá obecná pravidla, jejichž smyslem je omezení nákladů na minimum a co nejrychlejší ukončení řízení.

ZPP obsahuje pravidlo týkající se obecné a zvláštní místní příslušnosti; ta je určena ve vztahu k předmětu sporu a jeho stranám. Podrobnosti obsahují následujících body.

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Toto pravidlo stanoví, že žaloba na fyzickou nebo právnickou osobu musí být podána u soudu, v jehož obvodu má žalovaný trvalé bydliště nebo právnická osoba sídlo. V případě žaloby na cizí fyzickou nebo právnickou osobu je soudem s obecnou místní příslušností soud, v jehož obvodu má fyzická osoba bydliště ve Slovinsku nebo právnická osoba svou pobočku.

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

V určitých případech přiznává ZPP stranám sporu možnost podat žalobu k jinému soudu, nikoli k soudu s obecnou místní příslušností. V konkrétně vymezených případech (s ohledem na předmět nebo obsah sporu) může strana podat žalobu pouze soudu, který je výlučně příslušný rozhodnout v dané věci; v tomto případě se odkazuje na výlučnou místní příslušnost.

Pokud žalobce podá žalobu u soudu, který není místně příslušný, je tento prohlášen za nepříslušný a věc je postoupena jinému příslušnému soudu, u něhož projednávání dané věci pokračuje, jako kdyby bylo zahájeno zde u tohoto soudu.

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Jak bylo uvedeno, v určitých případech mohou být místně příslušné dva soudy souběžně. V takovém případě si může strana zvolit, u kterého soudu žalobu podá (**příslušnost daná na výběr**).

Příslušnost tohoto typu je vymezena v článcích 49 až 65 občanského soudního řádu; níže jsou proto uvedeny pouze nejdůležitější případy a případy s největším významem pro život zúčastněných stran.

Ve sporech týkajících se výživného mezi manžely je příslušný nejen soud s obecnou místní příslušností, nýbrž rovněž soud, v jehož obvodu má žalobce (osoba s nárokem na výživné) trvalé bydliště. Možnost zvolit si soud je stranám dostupná rovněž v manželských sporech (ve věcech rozvodu manželství). V tomto případě je příslušný soud, v jehož obvodu měli manželé naposledy společné trvalé bydliště. Ve sporech týkajících se určení nebo popření otcovství či mateřství je příslušný rovněž soud, v jehož obvodu má trvalé bydliště nebo dočasný pobyt dítě, které může podle slovinských právních předpisů podat žalobu. Je-li v těchto sporech příslušný soud ve Slovinsku, tj. z toho důvodu, že žalobce má ve Slovinsku trvalé bydliště, má soud, v jehož obvodu má žalobce trvalé bydliště, rovněž místní příslušnost. Ve sporech o náhradu škody z mimosmluvní odpovědnosti (nejčastěji se jedná o případy související s dopravními nehodami) je příslušný soud, v jehož obvodu došlo ke škodné události (tj. místo dopravní nehody), nebo soud, v jehož obvodu nastaly důsledky škody, spolu se soudem s obecnou místní příslušností. Dojde-li ke škodné události, která měla za následek ztrátu na životě nebo vážné zranění, je příslušný rovněž soud, v jehož obvodu má žalobce trvalé bydliště nebo dočasný pobyt. Ve sporech vyplývajících ze závazkových vztahů mezi stranami je příslušný rovněž soud, jehož obvod je určen jako místo plnění smluvních povinností; podobné ujednání existuje také ve vztahu ke sporům týkajícím se směnek nebo šeků (soud v místě proplacení).

Kromě toho se příslušnost daná na výběr uplatňuje také ve sporech týkajících se spotřebitelských závazkových vztahů, v nichž je žalobcem spotřebitel (výlučně fyzická osoba). V těchto případech je vedle soudu s obecnou místní příslušností příslušný také soud, v jehož obvodu má spotřebitel trvalé bydliště nebo dočasný pobyt. Pokud je ve sporu týkajícím se spotřebitelských závazkových vztahů žalobcem podnik, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má spotřebitel trvalé bydliště nebo dočasný pobyt. Jiná místní příslušnost je možná pouze tehdy, pokud spotřebitel a podnik uzavřou dohodu po vzniku sporu, nebo dohodu, která dodatečně spotřebiteli umožňuje začít řízení u jiných soudů. Ve sporech týkajících se pojistných vztahů, v nichž je žalovanou stranou pojišťovna, je vedle soudu s obecnou místní příslušností a soudu, v jehož obvodu má pobočka pojišťovny sídlo, příslušný také soud, v jehož obvodu má žalobce trvalé bydliště nebo dočasný pobyt nebo sídlo. Ve sporech týkajících se pojistných vztahů může pojišťovna podat žalobu pouze u soudu, v jehož obvodu má žalovaná strana, kterou je pojistník, pojištěný nebo osoba oprávněná z pojistné smlouvy, trvalé bydliště nebo dočasný pobyt nebo sídlo. Jiná místní příslušnost je možná pouze tehdy, pokud strany uzavřou dohodu po vzniku sporu, nebo dohodu, která dodatečně pojistníkovi, pojištěnému nebo osobě oprávněné z pojistné smlouvy umožňuje začít řízení u jiných soudů.

Další případy příslušnosti dané na výběr jsou stanoveny v občanském soudním řádu.

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?

Ve specifických případech zákon stanoví zvláštní místní příslušnost a určuje soud, který je jako jediný příslušný rozhodovat. To se označuje jako **výlučná místní příslušnost**, která se použije v těchto případech:

v případě sporů týkajících se práv k nemovitostem, neoprávněného vstupu, nájmu a pronájmu má výlučnou místní příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází předmětná nemovitost;

v případě sporů týkajících se práv k plavidlům nebo letadlům (a sporech týkajících se jejich nájmu) má výlučnou místní příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází rejstřík plavidel nebo letadel;

v případě sporů vzniklých v průběhu soudního nebo správního exekučního řízení nebo v jeho důsledku a sporů vzniklých v průběhu insolvenčního řízení nebo v souvislosti s tímto řízením má výlučnou místní příslušnost soud, v jehož obvodu probíhá exekuce nebo insolvenční řízení.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

Slovinské právní předpisy stranám ve zvláštním případě umožňují dohodnout se na příslušnosti soudu prvního stupně (**dohoda o místní příslušnosti**).

Vzájemnou dohodou mohou strany změnit místní příslušnost danou ze zákona, je však třeba zdůraznit, že se strany nemohou dohodnout na určení věcné příslušnosti; tu určuje pouze zákon (viz vysvětlení výše).

Strany se mohou dohodnout, že jejich věc může projednat soud prvního stupně, který jinak není místně příslušný. Základní podmínkou, kterou musí strany splnit, je, aby zvolený soud měl věcnou příslušnost rozhodovat spor (viz rozdělení příslušnosti mezi okresní a krajské soudy). Dohoda není přípustná rovněž v případech, kdy zákon určitému soudu přiznává výlučnou místní příslušnost (viz předchozí bod).

Dohoda stran musí mít písemnou formu a musí se vztahovat na konkrétní spor nebo budoucí spor, který vyplývá nebo může vyplynout z jejich zvláštního právního vztahu. Dohoda musí být připojena k žalobě, kterou se zahajuje řízení u dotyčného soudu. Dohodu o místní příslušnosti nelze uzavřít v průběhu řízení – to znamená v době, kdy již byla u soudu podána žaloba bez připojené dohody.

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

Ve slovinské soustavě soudů nejsou specializované soudy v oblasti občanského a obchodního práva (např. zvláštní rodinné soudy pro řešení manželských sporů nebo sporů mezi rodiči a dětmi), jelikož všechny občanské spory řeší okresní soudy s krajské soudy nebo jejich oddělení pro občanské a obchodní věci. Soudy mají zřízena oddělení (pro věci občanské, rodinné, obchodní, exekuční, nesporné, pozůstalostní). Specializovaní soudci v těchto odděleních rozhodují spory a vynášejí soudní rozsudky.

Zvláštní soudy jsou zřízeny pouze pro spory v oblasti pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, přičemž jejich příslušnost a organizace je objasněna v úvodu.

Související odkazy

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Poslední aktualizace: 08/09/2021

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.